

RÉSZLETES SZAKMAI JAVASLAT

A kriptoeszköz-átváltási szolgáltatást érintő egyes törvényi rendelkezések hatályon kívül helyezéséről szóló törvénytervezethez a Mikroháló Kft. szakmai álláspontja:

I. A büntetőjogi szabályozás teljes megszüntetésének kockázatai

A Mikroháló álláspontja szerint a jelenlegi szabályozás felülvizsgálata indokolt, ugyanakkor a törvénytervezet által választott megoldás több ponton túlterjeszkedik az Európai Bizottság által kifogásolt szabályozási elemeken.

Az Európai Bizottság által indított kötelezettségsegzési eljárás középpontjában nem a pénzmosás elleni fellépés, nem a digitális vagyonokhoz kapcsolódó megfelelőségi vizsgálatok, és nem a felügyeleti kontroll léte állt. A Bizottság kifogásai elsősorban a kötelező validálási rendszerhez, annak a MiCA-rendelet rendszerével párhuzamos jellegéhez, valamint az ehhez kapcsolódó büntetőjogi és egyéb szankciókhoz kapcsolódtak.

Álláspontunk szerint ezért fontos különbséget tenni a kötelező validálási rendszer megszüntetése és a digitális vagyonokhoz kapcsolódó megfelelőségi infrastruktúra teljes felszámolása között. A két kérdés jogi, szakmai és gazdasági szempontból nem azonos.

A kriptoeszközök piaca továbbra is jelentős kockázatokat hordoz. Az elmúlt évek nemzetközi tapasztalatai azt mutatják, hogy a pénzmosás, a csalárd befektetési konstrukciók, az engedély nélküli szolgáltatások, a fogyasztókat megtévesztő online pénzügyi tevékenységek, valamint a nemzetközi szankciók kijátszására alkalmas tranzakciók továbbra is valós veszélyt jelentenek.

A MiCA-rendelet egyik alapvető célja éppen az, hogy egységes európai keretet biztosítson a kriptoeszköz-szolgáltatások számára, miközben magas szintű fogyasztóvédelmet és pénzügyi stabilitást garantál. E célok azonban csak akkor érhetők el, ha a jogalkotó a jövőben is rendelkezik azokkal az eszközökkel, amelyek lehetővé teszik az engedély nélküli vagy jogellenes tevékenységekkel szembeni fellépést.

Különösen fontosnak tartjuk annak hangsúlyozását, hogy az engedély nélkül végzett kriptoeszköz-szolgáltatások, a pénzmosási célú tranzakciók, a csalárd befektetési rendszerek, valamint a fogyasztók megtévesztésére épülő konstrukciók elleni fellépés továbbra is kiemelt közérdek.

Álláspontunk szerint a jelenlegi szabályozás módosításának célja nem lehet ezen eszközök megszüntetése vagy gyengítése. A kötelező validáláshoz kapcsolódó büntetőjogi rendelkezések kivezetése indokolt lehet, ugyanakkor az illegális tevékenységekkel szembeni hatékony állami fellépés lehetőségének fenntartása elengedhetetlen.

A digitális pénzügyi szolgáltatások piacának fejlődése szempontjából a jogbiztonság és a hatékony felügyelet nem egymással ellentétes, hanem egymást erősítő célok. A szabályozásnak egyszerre kell támogatnia az innovációt és biztosítani a pénzügyi rendszer integritását.

Ennek megfelelően álláspontunk szerint nem a büntetőjogi védelem teljes megszüntetése, hanem annak célzott, arányos és az európai uniós szabályozási környezettel összehangolt átalakítása indokolt.

II. Az önkéntes validátori modell előnyei

Álláspontunk szerint a validátori intézmény alapgondolata szakmailag helyes és hosszú távon is fenntartható megoldást jelenthet a digitális vagyonok piacán.

A jelenlegi szabályozás problémája nem maga a validátori funkció, hanem annak kötelező jellege! A kötelező validálás olyan piacra lépési korlátot és többletkövetelményt eredményezett, amely az Európai Bizottság álláspontja szerint túlmutatott a MiCA-rendelet által biztosított kereteken.

Ebből azonban nem következik az, hogy maga a validátori tevékenység ne képviselne jelentős szakmai, gazdasági és társadalmi értéket.

Mit jelent az önkéntes validátori modell?

A jelen javaslat alapja, hogy különbséget kell tenni a validátori szolgáltatás léte és annak kötelező igénybevétele között.

Az önkéntes validátori modell lényege, hogy a validátori szolgáltatás nem válik a kriptoeszközökkel kapcsolatos ügyletek végrehajtásának kötelező előfeltételévé, nem jelent piacra lépési korlátot, és nem hoz létre a MiCA-rendelettel párhuzamos kötelező engedélyezési rendszert.

Az önkéntes modellben a validátor olyan független megfelelőségértékelési, auditálási és dokumentációs szolgáltatóként működik, amelynek szolgáltatásait a piaci szereplők saját döntésük alapján vehetik igénybe.

A validátor megbízás alapján különösen:

- vizsgálhatja a pénzeszközök és kriptoeszközök eredetét;
- elemezheti a tranzakciós előzményeket;
- blockchain-forenzikai vizsgálatokat végezhet;
- megfelelőségi és kockázatelemzési jelentéseket készíthet;
- támogathatja a pénzmosás elleni megfelelést;

- dokumentálhatja a digitális vagyonok megszerzésének és átváltásának körülményeit;
- szakvéleményt vagy tanúsítványt állíthat ki.

A szolgáltatás igénybevétele minden esetben a piaci szereplő döntésén alapul. A validátori dokumentáció megléte nem feltétele a kriptoeszköz-szolgáltatások igénybevételeének, ugyanakkor többletbiztonságot és többletbizalmat nyújthat a felhasználók, a pénzügyi intézmények, a befektetők és a hatóságok számára.

Az önkéntes modell a gyakorlatban hasonló szerepet tölthet be, mint más gazdasági területeken az audit, a tanúsítás, a megfelelőségértékelés vagy a független szakértői vélemény. Ezek igénybevétele általában nem kötelező, ugyanakkor a piaci szereplők mégis széles körben alkalmazzák őket, mert növelik a bizalmat, csökkentik a kockázatokat és elősegítik a jogszerű működés bizonyíthatóságát.

Álláspontunk szerint a validátori tevékenység hosszú távon ebbe a kategóriába illeszthető. Nem hatósági funkcióként, nem engedélyezési feltételként és nem kötelező közreműködőként, hanem a digitális gazdaságban működő, független megfelelőségi és bizalmi szolgáltatásként.

1. A digitális vagyonok jogbiztonságának erősítése

A hagyományos pénzügyi rendszerben a pénzeszközök eredete, mozgása és tulajdonosi háttere jellemzően intézményi nyilvántartásokból rekonstruálható.

A kriptoeszközök esetében ezzel szemben bár a blokklánc rendkívül részletes tranzakciós nyomvonalat biztosít, az egyes tranzakciók mögött álló gazdasági események, szerződéses kapcsolatok és tulajdonosi körülmények sok esetben utólag már nehezen bizonyíthatók.

A validátori szolgáltatás lehetőséget biztosít arra, hogy a digitális vagyonokhoz kapcsolódó jelentősebb tranzakciókhoz, vagyonmozgásokhoz és átváltásokhoz olyan dokumentáció kapcsolódjon, amely később bizonyító erejű információként szolgálhat.

Ennek különösen nagy jelentősége lehet adóhatósági ellenőrzések, vagyonosodási vizsgálatok, öröklési ügyek, válóperes vagyonmegosztási eljárások, polgári jogi jogviták, büntetőeljárások és nemzetközi jogsegély keretében végzett vizsgálatok során.

2. A pénzmosás elleni rendszerek támogatása

A digitális vagyonok világában a pénzmosás elleni fellépés egyik legnagyobb kihívása nem az adatok hiánya, hanem azok megfelelő értelmezése és feldolgozása.

A modern blockchain-elemző rendszerek képesek feltárni a tranzakciós láncolatokat, azonosítani a magas kockázatú pénztárcákat, kimutatni a mixer- és tumbler-szolgáltatások használatát, valamint kapcsolatot keresni ismert család vagy szankciós listákon szereplő címekkel.

A validátori tevékenység ezen elemzések strukturált és dokumentált alkalmazását teszi lehetővé. A validátor nem helyettesíti a hatóságokat és nem veszi át a pénzügyi intézmények AML-feladatait, ugyanakkor olyan szakmai támogató funkciót lát el, amely jelentősen növelheti a megfelelési folyamatok hatékonyságát.

3. A banki és pénzügyi integráció elősegítése

A gyakorlatban egyre gyakrabban fordul elő, hogy a bankok és pénzügyi szolgáltatók részletes igazolásokat kérnek a kriptoeszközökből származó pénzeszközök eredetéről.

Az önkéntes validátori szolgáltatás hozzájárulhat ahhoz, hogy a bankok gyorsabban és hatékonyabban tudják elvégezni megfelelési vizsgálataikat, csökkenjen a számlázárolások száma, egyszerűbbé váljon a digitális vagyonok hagyományos pénzügyi rendszerbe történő integrálása, valamint növekedjen a pénzügyi rendszer és a digitális eszközök közötti bizalom.

4. A MiCA-rendszer gyakorlati kiegészítése

A MiCA-rendelet elsődlegesen a kriptoeszköz-szolgáltatók engedélyezésére, működésére és felügyeletére koncentrál.

Számos olyan gyakorlati kérdés létezik azonban, amely nem a szolgáltatók működésével, hanem az egyes tranzakciók, vagyonmozgások vagy vagyonelemek megfelelési vizsgálatával kapcsolatos.

Ilyen lehet például a korábban megszerzett digitális vagyonok eredetének igazolása, örökölt kriptoeszközök dokumentálása, vállalati mérlegekben szereplő digitális eszközök megfelelési vizsgálata, befektetési alapok által tartott digitális vagyonok ellenőrzése vagy blockchain-forenzikai vizsgálatok elvégzése.

Az önkéntes validátori modell ezekre a területekre nyújthat olyan kiegészítő szolgáltatást, amelyet a MiCA-rendszer önmagában nem biztosít.

5. Az SZTFH szakmai szerepének fenntartása

Álláspontunk szerint a Szabályozott Tevékenységek Felügyeleti Hatósága által létrehozott szakmai és felügyeleti rendszer fenntartása indokolt és szükséges.

A Hatóság az elmúlt időszakban jelentős szakmai munkát végzett a validátori rendszer kialakítása érdekében. Meghatározta a szakmai követelményeket,

kidolgozta a felügyeleti kereteket, létrehozta a nyilvántartási rendszereket, valamint olyan szakmai tudásbázist épített fel, amely a jövőben is hasznosítható.

Az önkéntes modellben az SZTFH vezeti a validátorok nyilvántartását, meghatározza a szakmai minimumkövetelményeket, fenntartja a minőségbiztosítási rendszert, ellenőrzi a szakmai megfelelést, módszertani útmutatókat és ajánlásokat ad ki, valamint biztosítja a validátori szolgáltatások átlátható működését.

A Hatóság szerepe így továbbra is garanciát jelent a szakmai minőségre, a piac átláthatóságára és a felhasználók bizalmára.

6. Az uniós aggályok kezelése

A jelenlegi helyzetben nem a validátori intézmény létjogosultsága kérdőjeleződik meg, hanem annak kötelező alkalmazása.

Az önkéntes modell megszünteti a piacra lépési korlátokat, a kötelező közreműködési elemeket, a MiCA-rendszerrel való közvetlen ütközést és a kötelező validáláshoz kapcsolódó szankciós problémákat.

Ugyanakkor megőrzi a szakmai tudást, a megfelelőségi funkciókat, a pénzmosás elleni támogató szerepet, a pénzügyi integrációt segítő szolgáltatásokat és az SZTFH szakmai szerepét.

Álláspontunk szerint az önkéntes validátori modell alkalmas arra, hogy egyszerre biztosítsa az európai uniós joggal való összhangot, támogassa a pénzügyi rendszer integritását, növelje a digitális vagyonokkal kapcsolatos jogbiztonságot, valamint megőrizze azokat a szakmai és felügyeleti értékeket, amelyek a szabályozás eredeti céljai között is szerepeltek. Az önkéntes validátori rendszer így nem a korábbi szabályozás alternatívája, hanem annak továbbfejlesztett, az európai szabályozási környezethez jobban illeszkedő formája lehet.

III. Nemzetközi és gazdasági lehetőségek

A validátori intézmény jövőjének megítélése során álláspontunk szerint nem kizárólag a jelenlegi szabályozási problémákból kell kiindulni. Legalább ilyen fontos annak vizsgálata is, hogy a digitális gazdaság és a nemzetközi pénzügyi rendszerek fejlődése milyen irányba halad, valamint hogy Magyarország milyen szerepet tölthet be ebben a folyamatban.

A digitális eszközök piacának fejlődése világszerte azt mutatja, hogy a jövőben nem önmaguk a kriptoeszközök, hanem az azokhoz kapcsolódó megfelelőségi, auditálási, hitelesítési és bizalmi szolgáltatások képviselnek egyre nagyobb gazdasági értéket.

Ahogy a hagyományos gazdaságban a könyvvizsgálat, a tanúsítás, a hitelminősítés vagy a megfelelőségértékelés önálló iparágga fejlődött, úgy a digitális gazdaságban is egyre nagyobb igény mutatkozik a független szakmai ellenőrzésre, dokumentálásra és megfelelőségi szolgáltatásokra.

1. Nemzetközi szabályozási trendek

Az elmúlt években a fejlett pénzügyi központok szabályozási gyakorlata egyértelműen abba az irányba mozdult el, hogy a digitális eszközök piacán a hangsúly az átláthatóság, a megfelelőség, a kockázatkezelés és a bizalom erősítésére helyeződjön.

A nemzetközi tapasztalatok azt mutatják, hogy a szabályozók és a piaci szereplők egyaránt egyre nagyobb jelentőséget tulajdonítanak:

- a vagyoneredet vizsgálatának,
- a tranzakciók nyomon követhetőségének,
- a pénzmosás elleni megfelelésnek,
- a szankciós megfelelésnek,
- a digitális vagyonok dokumentálhatóságának,
- valamint a független szakmai ellenőrzésnek.

Ezek a folyamatok egyértelműen azt mutatják, hogy a digitális vagyonok piacán a megfelelőségi és bizalmi szolgáltatások szerepe a következő években várhatóan tovább erősödik.

2. Az Egyesült Államok tapasztalatai

Az Egyesült Államokban az elmúlt években önálló iparágga fejlődtek a blockchain-forenzikai, tranzakcióelemző és compliance szolgáltatások.

A pénzügyi intézmények, befektetési alapok, nyomozó hatóságok, bíróságok és nagyvállalatok rendszeresen vesznek igénybe olyan független szakértői szolgáltatásokat, amelyek:

- vizsgálják a digitális vagyonok eredetét,
- elemzik a tranzakciós láncolatokat,
- feltárják a pénzmosási kockázatokat,
- támogatják a megfelelőségi vizsgálatokat,
- szakértői jelentéseket készítenek.

Az amerikai piac fejlődése jól mutatja, hogy a digitális eszközök világában a tranzakciók hiteles dokumentálása és a vagyoneredet igazolása önálló és jelentős gazdasági értékkel bíró szolgáltatássá vált.

3. Az Egyesült Királyság gyakorlata

Az Egyesült Királyság szabályozási modellje a kockázatalapú felügyeletre épül.

A brit megközelítés egyik legfontosabb jellemzője, hogy nem a technológia korlátozására törekszik, hanem arra, hogy a digitális pénzügyi szolgáltatások átlátható, ellenőrizhető és biztonságos keretek között működjenek.

A brit modell különös hangsúlyt helyez:

- a pénzmosás elleni megfelelésre,
- a fogyasztóvédelemre,
- a piaci integritásra,
- a szolgáltatók ellenőrizhetőségére,
- valamint a megfelelő dokumentációra.

A tapasztalatok azt mutatják, hogy a bizalom és a versenyképesség nem egymást kizáró, hanem egymást erősítő célok.

4. Az ANSI megfelelőségértékelési modell tanulságai

A nemzetközi megfelelőségértékelési rendszerek egyik legismertebb példája az ANSI által képviselt szemlélet.

Az ANSI-modell alapja, hogy a piacok működésének biztonságát és átláthatóságát nem kizárólag az állami szabályozás, hanem a szabványok, a tanúsítás, az akkreditáció és a független megfelelőségértékelés együttes rendszere biztosítja.

A digitális vagyonok piacán a validátori tevékenység hasonló szerepet tölthet be:

- tényeket rögzít;
- dokumentál;
- megfelelőséget értékel;
- szakmai véleményt alkot;
- növeli a piaci szereplők közötti bizalmat.

Álláspontunk szerint a validátori tevékenység hosszú távon sokkal inkább megfelelőségértékelési és bizalmi szolgáltatásként értelmezhető, mintsem pénzügyi szolgáltatásként.

5. Dubai és Málta tapasztalatai

Dubai és Málta egyaránt felismerte, hogy a digitális pénzügyi szolgáltatások területén a versenyelőnyt nem a szabályozás hiánya, hanem a kiszámítható, szakmailag hiteles és innovációbarát szabályozási környezet biztosítja.

Mindkét ország olyan szabályozási környezetet alakított ki, amely:

- támogatja az innovációt;
- biztosítja a pénzügyi integritást;
- védi a befektetőket;
- ösztönzi a nemzetközi szereplők megjelenését.

A nemzetközi tapasztalatok alapján kijelenthető, hogy a digitális gazdaságban a hosszú távú versenyelőnyt nem a szabályozás lebontása, hanem a bizalom megteremtése biztosítja.

6. Magyarország lehetőségei

Magyarország számos olyan adottsággal rendelkezik, amely lehetővé teszi, hogy a régió egyik meghatározó digitális megfelelőségi és bizalmi szolgáltatási központjává váljon.

Jelentős szakmai tapasztalat halmozódott fel:

- a kiberbiztonság területén;
- az információbiztonsági auditok területén;
- a megfelelőségértékelésben;
- a pénzügyi informatika területén;
- a digitális bizalmi szolgáltatásokban;
- az ellenőrzési és tanúsítási rendszerek működtetésében.

A validátori rendszer önkéntes formában történő fenntartása lehetőséget teremthet arra, hogy ezek a kompetenciák a digitális vagyonok piacán is hasznosuljanak.

7. Magyarország lehetséges versenyelőnyei

Álláspontunk szerint Magyarország számára nem az jelenti a lehetőséget, hogy egyszerűen átvegye a nemzetközi modelleket. A valódi lehetőség abban rejlik, hogy olyan egyedi megoldást alakítson ki, amely bizonyos területeken túlmutat a jelenlegi nemzetközi gyakorlatokon.

7.1. Az első államilag felügyelt validátori ökoszisztéma

A legtöbb országban a blockchain-forenzikai és compliance szolgáltatások teljes mértékben piaci alapon működnek.

Magyarországon ugyanakkor már létrejött egy olyan szakmai és felügyeleti keretrendszer, amelynek alapját az SZTFH által kidolgozott követelményrendszer képezi.

Létrejöhet Európa egyik első olyan validátori ökoszisztémája, amely:

- egységes szakmai követelményekre épül;
- nyilvántartott szolgáltatókat alkalmaz;
- minőségbiztosított keretek között működik;
- állami felügyeleti háttérrel rendelkezik.

7.2. A blockchain-forenzika és a kiberbiztonság összekapcsolása

A legtöbb nemzetközi modellben a blockchain compliance és a kiberbiztonság külön területként jelenik meg.

Magyarország különleges helyzetben van, mert a NIS2, a kiberbiztonsági auditok és az információbiztonsági megfelelés területén jelentős szakmai kapacitás alakult ki.

Ez lehetővé teszi egy olyan integrált szolgáltatási modell létrehozását, amely egyszerre vizsgálja:

- a vagyoneredetet;
- a tranzakciós múltat;
- a pénzmosási kockázatokat;
- az információbiztonsági kockázatokat;
- a digitális vagyonkezelési folyamatok megfelelőségét.

7.3. Európai megfelelési központ szerep

A MiCA-rendelet hatálybalépésével Európa-szerte jelentős kereslet jelenhet meg a megfelelési és dokumentációs szolgáltatások iránt.

A magyar validátori rendszer alkalmas lehet arra, hogy:

- tranzakcióelemzési szolgáltatásokat;
- megfelelési jelentéseket;
- blockchain-forenzikai vizsgálatokat;

- vagyoneredet-vizsgálatokat;
- auditálási szolgáltatásokat nyújtson nemzetközi ügyfelek számára.

7.4. Európai szakmai standard kialakítása

Jelenleg nem létezik egységes európai gyakorlat arra, hogy:

- miként igazolható egy digitális vagyon eredete;
- hogyan dokumentálható egy több éves kriptoportfólió;
- milyen tartalommal készüljön blockchain-audit;
- milyen minimális követelmények alapján történjen egy megfeleléségi vizsgálat.

Magyarország lehet az első olyan országok egyike, amely ezen a területen egységes és exportképes szakmai módszertant alakít ki.

7.5. A digitális gazdaság új bizalmi szereplője

Hosszabb távon a validátori tevékenység túlmutathat a jelenlegi kriptoeszköz-piacon.

Ugyanez a szakmai infrastruktúra a jövőben alkalmazható lehet:

- tokenizált értékpapírok esetében;
- tokenizált ingatlanok esetében;
- digitális tulajdonjogok hitelesítésére;
- decentralizált pénzügyi rendszerek megfeleléségi vizsgálatára;
- új digitális vagyonelemek dokumentálására.

8. Adózási megfelelés és költségvetési hatások

A digitális vagyonok piacának egyik legnagyobb kihívása az adózási megfelelés biztosítása.

A validátori dokumentáció:

- támogatja a jövedelmek pontos és időbeli meghatározását;
- segíti az árfolyamnyereség számítását;
- igazolhatja a vagyon eredetét;
- csökkentheti az adóhatósági jogviták számát;
- ösztönözheti az önkéntes jogkövetést.

A megfelelően dokumentált digitális vagyonok nagyobb valószínűséggel jelennek meg a legális gazdaságban és az adózott jövedelmek körében.

9. Magas hozzáadott értékű jövedelemtermelő tevékenységek

A validátori szolgáltatás tudásintenzív tevékenység.

Működtetéséhez szükség van:

- blockchain-elemzőkre;
- kiberbiztonsági szakértőkre;
- AML-szakemberekre;
- jogászokra;
- audit- és megfelelőségi szakértőkre;
- pénzügyi elemzőkre.

Ezek a szolgáltatások magas hozzáadott értéket képviselnek, nemzetközi piacokon is értékesíthetők, és jelentős exportpotenciállal rendelkeznek.

A validátori rendszer fenntartása új munkahelyeket, új szolgáltatásokat és új adóbevételeket generálhat, miközben erősítheti Magyarország pozícióját a digitális gazdaságban.

10. Összegzés

Álláspontunk szerint Magyarország számára nem az jelentheti a hosszú távú versenyelőnyt, hogy a digitális eszközök piacán a legszigorúbb vagy a legengedékenyebb szabályozást alkalmazza. **A valódi lehetőség abban rejlik, hogy az ország a digitális gazdaság bizalmi, megfelelőségi, auditálási és hitelesítési szolgáltatásainak meghatározó európai központjává váljon.**

Az önkéntes validátori modell, az SZTFH által kialakított szakmai keretrendszer, valamint a hazai kiberbiztonsági, auditálási és megfelelőségértékelési tudás együttesen olyan versenyelőnyt teremthet, amely nemzetközi összehasonlításban is egyedivé teheti a magyar megközelítést. Meggyőződésünk, hogy a validátori rendszer önkéntes, piacorientált és nemzetközileg versenyképes továbbfejlesztése nem csupán szabályozási kérdés, hanem egyben gazdaságfejlesztési és stratégiai lehetőség is Magyarország számára.